

Iskolai értesítések.

I.) Kolozsvári főiskolánkról.

Az 187²/₃-ik év sept. 6-án reggel 8 órakor nyílt meg a Bedő József papjelölt könyörgésével s isk. felügyelő gondnok Brassai Sámuel urnak az ifjúsághoz intézett alkalomszerű beszédével.

Ez isk. évre az anyakönyvbe beirattak: a) papjelölt és papnövendék 29; b) a nyolcz gymnasialis osztályba 213; c) a négy elemi osztályba 65; összesen 307. Még pedig nemzetiség szerint: magyar 245, német (szász) 23, zsidó 29, oláh 6., lengyel 2, cigány 2; vallás szerint: unitárius 176, r. kath. 39, ágostai 26, ev. ref. 31, gör. kath. 6, mózes vallású 29.

Évfolytában a papjelöltek közül papnák kilépett 2, katonának besoroztak s e miatt kilépett 1, tanítónak kilépett 13, egyetemi hallgató lett 2, más tanintézetbe ment vagy végképp haza ment 14; s e szerint év végéig a tanodában maradt 275.

A nyolczadik gymn. osztályból érettségi vizsgára jelentkezett 31, kik közül betegség miatt nem tett vizsgát 3, nem bocsáttatott 4, visszavetett 3 hónapra 10, letette 14, ezek közül 1 általános kitünővel, 1 kielégítőleg, és 12 dicséretesen; az érettségi vizsgálat írásbeli része megtartott május 26. és 27-én, a szóbeli része június 25 és 26-án.

A városi torna-vivoda elkészülvén, január havától elkezdve a mi gymnasiumunk növendékei is gyakorolták magokat a tornaszatban az I-ső gymnasiumon kezdve, minden osztály hetenként 2 órán, június 22 nagy közönség jelenlétében általában jeles vizsgát is tettek.

Jóltevőink emlékünnepe, mint minden 5-ik évben, ez évben is megtartott áldozó csőtörtőkön a reggeli templomozás után, szép számu közönség jelenlétében, az iskolai nagy teremben, ugyanaz nap délután az ifjúság táncmulatságot rendezett a maga kebelében levő betegsegélyező egylet javára, mely közel 400 frt. tiszta hasznot hajtott.

A több rendbeli alapítványból ez évben is számos tanuló részesült segélyben. Ugyais a.) a néhai b. e. Koncz János alapítványából több, kevesebb ideig havanként 2 $\frac{1}{2}$ frtot kaptak: Faluvégi Áron, Székely Zsigmond, Tamás József, Gelei Márton, Orbok Gyula, Bágyi Kálmán, Lőrinczi Bende, Veres Vilmos, Lakatos Ferencz, Kővári Sándor, Tóth Olivér, Gálfi Sándor, Dombi János, Szabó Márton, Jakab István, Lőrinczi Dezső, Nagy Gyula, Komjátszegi Lajos, Tarcsafalvi Izsák, Máté József, Gál Miklós, Demjén Miklós, Szinte Gábor, Jakab Sándor, Benedek János, Osváth Zoltán, Nagy Gergely, Siménfalvi Árpád, Pap László, Osváth Áron.

b.) A Fejér Ödön alapítványból havanként 2 $\frac{1}{2}$ frtot kaptak: Csép Lajos, Barabás Ábel. c.) Az Árkosi Lajos alapítványából szintén havanként 2 $\frac{1}{2}$ frtot kaptak: Osváth Domokos, Német István.

d.) A Kelemen Beniamin alapítványból naponként egy-egy cipót kaptak: Nagy János, Varga Venczel, Deák Tamás.

Lendvai Latkócziné urasszony ez évben is tanusította iskolánk iránt számos éveken át gyakorolt jótékonyágát, mert a legjobb tanuló részére jutalmul 1 drb. aranyat küldött, mely Gelei Lajos VIII. oszt. tanulóknak ítéltetett, mivel a több kitünő tanuló közt, a névsorban ő állott legelől.

A néhai b. e. Fejér Márton által a szépíráásra tett alapítványból a 2 tallért a felosztályiak közül nyerte Szinte Gábor VI., az 1 tallért az alosztályiak közül Német István, II. gymn. oszt. tanuló.

A kövendi Szász Gergelyné, Incze Klára alapítványából ez évben kettős díjt t. i. 10 frtot o. é. kapott Barabás Lajos, isk. főnök és papjelölt, mint a ki a jóltevők emlékünnepén az ifjuság részéről a szónoklatot tartotta.

A Paget Olivér alapítványból, az angol nyelvben tett előhaladásért az első díjat t. i. 100 frtot o. é. nyerte Péterfi Dénes, III. éves theol.; a 2-ik díjat t. i. 50 frt. Egyed Mózes III. éves theol. a 3-ik díjat t. i. 25 frtot Sándor Gergely I. éves theol.

Állami ösztöndíjat, 60 frtot fejenként kaptak: Gelei Lajos, Mátyás János és Mózes Mihály.

A néhai bölöni Farkas Sándor alapítványából, a vett könyveken kívül, a következő szaklapok és folyóiratok hozattak a tanári kar s illetőleg a könyvtár számára: Természet; Magyar Nyelvőr; Magyar Tanügy; Középtanodai Közlöny. Cserepéldányban küldettek: a Protestáns egyházi és iskolai Lap és Erd. prot. Közlöny.

Mlgs. kaáli Nagy Elek ur, az ifjuság olvasó egylete részére

ez évben is küldötte a „Századok“-at, a „Kelet“-et és az „Erdélyi Gazdasági Közlöny“-t.

Nagyajtai Kovács István nagybecsü könyvtárát kolozsvári főiskolánknak hagyományozván, az 1-ső számú szoba, az Augusztinovic hagyatékából ennek befogadására átalakított és a könyvtárhoz csatoltatott. Szintén az Augusztinovic e célra tett alapítványából a vegytani laboratórium számára mintegy 80 frt áru műszerek hozattak s egyszersmind a világító gáz is bévezettetett.

A Kovács István hagyatékán kívül az isk. könyvtár részint vétel, részint ajándékozás útján, összesen 304 kötettel gyarapodott.

Az iskolában a következő pályázatok történtek:

1.) Az ifjúsági olvasó egyletnél a „Lendvayné“ című alapból ki volt tűzve pályadíjjul 13 tallér; és pedig: egy oratoria 4 drb. nyerte Barabás Lajos. Latin fordításra 2 tallér, nyerte a betegápoló egylet pénztára. Egy népneveléstani értekezésre 3 dr., nyerte Barabás Lajos. Egy természettani értekezésre 4 tallér, nyerte Orbok Mór.

2. A theologusok önképző és olv. egyletben tartott szavallati versenyen nyertek a jó szavallásért: Péterfi Dénes és Nagy Lajos egy-egy drb. könyvet. Pályadíjjul volt kitűzve 5 drb. tallér; a következő tárgyakra: egy pünkösti prédikációra 3 tallér, nyerte Péterfi Dénes; egy meyzője napján elhalt nő felett tartandó alkalmi könyörgésre 2 tallér, nyerte Egyed Mózes.

3. Az ifjúsági önk. kör által egy lyrai költeményre ki volt tűzve 3 tallér, elnyerte Nagy F. Miklós.

A betegség ez évben is meglátogatta főiskolánkat; a meny nyiben rövidebb ideig tartó betegségen kívül, 6-on huzamos ideig feküdtek forró nyavalyában, de hála Istennek, mindnyájan felgyógyultak, a mit részint az iskola falai között vagy háznál való gondozásnak, részint dr. Gálfi Endre, dr. Ineze Miklós és dr. Gyergyai Árpád buzgó fáradozásainak köszönhetünk. Evvel kapcsolatban a legmélyebb hálával emelem ki én is Kelemen Beniamin urnak azon örökre emlékezetes áldozatát, mely szerint folyó évi június 22-én az e. k. tanácsnak bejelenté, hogy főtanodánk beteg tanulói számára kórodának az iskola háta megett egy házas telket vett, s ezen kóroda számára áldozza, a mig él, jövedelmének egy tized részét. Ezen újabb nagyszerű áldozata egyházunk nagylelkű maccenásának, számos ifjat fog az életnek és a hazának megtartani, s én nem zárhatnám bé e tudósításomat méltóbban, mint annak forró óhajásával, hogy adjon Isten nemzetünknek és egyházunknak sok ily nemes lelkű emberbarátot.

Végül megemlítem, hogy a nyári közvizsgák a június 18-kán kiütött cholerajárvány miatt, már június 25-én bevégeztettek és az ifjuság haza bocsáttatott.

Benczédi Gergely,
ig. tanár.

2.) Tordai középtanodánkról.

A tordai unitárius középtanodában V. gymnasialis és 4 elemi osztályban tanított az 187²/₃-ik iskolai évben 3 rendes tanár, 5 köztanító. A rendes tantárgyakon kívül még Iszlai Márton köztanító tanított testgyakorlatot az egész ifjuságnak és műéneket a gymnasialis osztályoknak.

Tanult ez iskolában összesen 178 tanuló, kik közül a gymnasialis osztályokban volt 86; az elemi osztályokban 73 és kezdő 19. Vallás szerint unitárius 87; év. ref. 49; róm. kath. 20; görög kath. 19; izraelita 1; lutheranus 1; görög nem egyesült 1. Nemzetiségre magyar 157; román 20; izraelita 1; év közben eltávozott az intézetből 11.

Mint örvendetes eseményt kell megemlítenem, hogy ez évben, melyben a betegségek oly sok neme pusztított hazánknak csaknem minden tájain; intézetünkben egy haláleset sem történt, sőt még sulyos beteg sem volt senki.

Az iskola könyvtára és természetrajzi gyűjteménye ajándékozások és vétel útján tetemesen gyarapodott. — Az iskolai nagy hallterem oly állandó padokkal láttatott el, melyek írás és rajztanításra is alkalmasok.

Az ifjuság a rendes tantárgyakon kívül az olvasótársasággal egybekapcsolt „önképzőkörben,” szépirodalmi munkálkodásban és versszavallásban is gyakorolta magát. Jártatott szépirodalmi és természettani lapokat, s könyvtárát vétel útján tetemesen gyarapította.

A néhai boldog emlékü Fejér Márton által szépírássra tett alapítványból az 1 ezüst tallért a gymnasialis osztályiak közül Kanyaró Mihály V-ik gymnasialis oszt. tanuló nyerte.

Midőn e rövid ismertetését adom intézetünknek, nem tehetem, hogy az egész tanári kar és a szülők nevében forró köszönetet ne mondjak városunk kitünő fiatal orvosának, Dr. Szentpéteri János urnak, a ki azon kívül, hogy a hozzá folyamodó tanulókat minden díj nélkül gyógyította és a szegényebb sorsúak közül sokat még